

Paraules del rector Jaume Casals, president de l'ACUP, amb motiu de la presentació del Pacte Nacional per a la Universitat

Barcelona, 19 de juny de 2017

Estic molt lluny de pretendre interpretar i ni de bon tros em sento en condicions de representar el món de la universitat i la recerca en el nostre entorn. Sóc més atrevit a l'hora de mirar d'entendre les rectores i rectors i els col·legues similars de les institucions germanes i cosines. Al capdavant són companys que s'han dedicat a la ciència i la cultura des de la seva infància fins ara i que ara actuen, no només ni principalment, però actuen també com a caixes de ressonància de la polifonia acadèmica. Igual que jo.

Quan he sentit de la part del govern de Catalunya el concepte de pacte... el primer que he pensat és "bona idea", just allò que el govern mai no ens ha proposat (potser amb raó, ep) en un espai prou ample als responsables de les universitats catalanes. Per fi, doncs, potser perquè ens ho hem guanyat. No ho sé.

Què ens preocupa sobretot als amics, rectora i rectors. Ja em renyaran si m'equivoco. Tres coses:

- 1) El finançament
- 2) L'autonomia o la independència (aquestes dues paraules etimològicament s'identifiquen) universitària.
- 3) Els projectes que el propi govern concep per a nosaltres

Evidentment 2 i 3 s'acosten. I és que per ara som espanyols. Això vol dir que a les universitats públiques catalanes, parlant estrictament, ni elegim els professors ni elegim els estudiants. Això vol dir que no fem cap de dues de les tres coses més importants que fan les bones universitats del món. Entre parèntesi: tampoc fem la tercera, relacionada amb el govern, els consells socials i la direcció de la universitat. Però he de dir que, malgrat que no fem aquestes coses, provem de fer-ho cada vegada més.

D'altra banda, la noció de pacte... vol dir acord i proximitat amb les institucions universitàries de gran qualitat que han nascut a Catalunya recentment i que alimenten per la part de dalt els nostres esforços de qualitat

Pacte voldrà dir, doncs, espero, finançament públic adequat (potser un vint o un trenta per cent més en tres anys), llibertat de selecció (més llibertat i moltes menys normes) i un espai de debat amb el govern sobre projectes de progrés (és a dir, construcció de confiança mútua, pertinença mútua de govern i universitats). Voldrà dir això?

Atenció: ens hem acostumat a exigir coses al govern i a esperar les seves respostes. En això anem equivocats. Nosaltres els universitaris som també els preguntats i podria ser que, si no responem, també fóssim els dolents. Nosaltres vol dir cada persona que viu en el nínxol ecològic protector i alhora exigent de cada universitat. Si el pacte és bo i, per la nostra banda, no juguéssim de veritat a aquest pacte, nosaltres seríem els dolents i ens hauríem de retirar per donar pas als protagonistes d'un país que tingui els nostres temes al mig del camí del seu progrés. El pacte acceptable és un desafiament a tots i a cadascun dels membres de les comunitats universitàries catalanes: sense sancions, però amb obligacions diàfanes i inesquivables que impliquin tots els agents socials.

El pacte hauria de ser, doncs, també, la fi, la interrupció prolongada, la suspensió dels pitjors tics institucionals i estamentals. Em sembla que ens podem posar d'acord a donar-li la benvinguda.